

Forum for Koordination af Uddannelsesforskning - Statusrapport 2014

Forum for Koordination af Uddannelsesforskning er nedsat på baggrund af Aftale om et fagligt løft af folkeskolen. Forummet skal i henhold til kommissoriet årligt udarbejde en kort rapport over forummets aktiviteter og fremafrettede indsatsområder.

Forummet holdt første møde den 29. november 2013 og har siden i 2014 afholdt fire møder med fokus på at sikre bedre effekt og koordinering af udviklings- og forskningsaktiviteterne i relation til uddannelsesområdet, herunder til folkeskolen.

Forummet medlemmer er udpeget af uddannelses- og forskningsministeren og undervisningsministeren og består af repræsentanter fra universiteter og professionshøjskoler, øvrige vidensinstitutioner og faglige organisationer.

Siden rådets nedsættelse i november 2013 er rådet blevet udvidet med yderligere to medlemmer, nemlig Jens Erik Mogensen, KU og Hanne Dollerup, Børne- og Kulturreformforeningen. Yderligere er Hanne Leth Andersen, RUC udtrådt af Forummet og erstattet af Linda Lundgaard Andersen, RUC.

Aktiviteter i 2014

1. Kortlægning af forskning i læring i dagtilbud, grundskole og overgange til ungdomsuddannelserne

Forummet gennemførte i 2014 en kortlægning af forskning i læring i dagtilbud, grundskole og overgange til ungdomsuddannelserne med hjælp fra et eksternt analysefirma. Hensigten med kortlægningen var i videst muligt omfang at understøtte et fagligt løft af folkeskolen samt læring og didaktik i dagtilbud med henblik på overgangen til folkeskolen samt understøtte overgangen til ungdomsuddannelserne.

I kortlægningen var definitionen på uddannelsesforskning
"videnskabelig frembragt viden om almen- og fagdidaktik, samt læring og uddannelse, som knytter sig til grundskole- og dagtilbudsområdet samt overgange til ungdomsuddannelserne"

16. februar 2015

Styrelsen for Videregående
Uddannelser
Uddannelsespolitik 1

Bredgade 43
1260 København K
Tel. 7231 7800
Fax 7231 7801
Mail uds@uds.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Helle Steffensen
Tel. 72 31 78 75
Mail hste@uds.dk

Ref.-nr. 15/007222-02

Kortlægningen viste overordnet følgende opsummerede resultater:

- **Forskningstemaer:** I kortlægningen er der blevet foretaget en sammenlignende analyse mellem forskningstemaer i Danmark, øvrige nordiske lande og i OECD-landene som helhed. Analysen tager udgangspunkt i forskning inden for området, der publiceres i internationale tidsskrifter. Analysen af den danske litteratur har således afsløret, at særligt fire temaer er dominerende: Undervisning og læring i grundskolen, herunder brugen af IKT, Forskning i sproglig udvikling og indlæring af sprog, Forskning i social relation og adfærd herunder blandt andet mobning, Forskning i skolebørn med autisme/ADHD og deres udvikling. Dansk forskning behandler i forhold til de nordiske lande og OECD-landene i mindre grad områder inden for undervisnings- og læringsstrategier, inklusion og specialundervisning, indlæring af fremmedsprog, socioøkonomiske faktorer samt etnicitet og kulturelle forskelle.
- **Omfang:** Omfanget af forskning i læring i dagtilbud, grundskole og overgangen til ungdomsuddannelserne lå på et niveau mellem 209 og 266 årsværk, svarende til ca. 540 personer i 2013.. Undersøgelsen viser også, at antallet af forskere er stigende. Hvor der i 2009 var 332 aktive forskere (svarende til mellem 130 – 170 årsværk), var det tilsvarende antal altså i 2013 540 (svarende til mellem 209 – 266 årsværk).
- **Publikationer:** Antallet af videnskabelige publikationer steg fra 110 publikationer i 2009 til 293 publikationer i 2012, hvilket er næsten en tredobling. Samlet er der for undersøgelsesperioden identificeret 870 relevante publikationer. Af disse er 51 % tidsskriftsartikler og 42 % bogbidrag/serie. Universiteterne og professionshøjskolerne publicerer henholdsvis 80 % og 36 % af deres output som tidsskriftsartikler.
- **Finansiering:** Det Strategiske Forskningsråd har været en primær kilde til større satsninger frem til 2011. Udover intern finansiering fra institutionerne er finansiering af mindre forskningsaktiviteter fra ministerier, fonde, kommuner og regioner hyppigt forekommende. Som helt centrale aktører i finansieringen ses de offentlige forskningsråd og fonde. Disse har i perioden 2008-2012 samlet bevilget 232 mio. kr. til forskning inden for området. Den hyppigst anvendte finansieringskilde er dog intern finansiering (herunder basismidler), som 76 % af forskerne angiver, har finansieret deres FoU-aktiviteter i større eller mindre udstrækning. Til sammenligning er statslige råd og fonde finansieringskilde for 30 % af forskerne. De interviewede forskningsledere beskriver bevillinger til forskning inden for området, som værende mange små beløb uddelt via mindre virkemidler, og at der følgelig er mindre finansiering til større satsninger.
- **Forskningsdesign:** Kortlægningen viser, at forskerne gør brug af en bred palette af metoder. Forskere anvender både kvalitative og kvantitative metoder eller en blanding af disse og deltager i aktionsforskning og forsøgs- og udviklingsarbejde. Den hyppigst anvendte forskningstype er kvalitativ forskning, som 46 % af forskerne angiver som deres primære forskningstype. Herefter følger kvantitativ forskning, som 28 % af forskerne angiver, og 16 % angiver at benytte en

Styrelsen for Videregående
Uddannelser

Forum for Koordination af
Uddannelsesforskning

kombination af kvalitativ og kvantitativ forskning som deres primære forsknings-type. I brugen af kvalitative og kvantitative forskningsmetoder ses en overvægt af kvalitative metoder og forskningsdesign. Overvægten af kvalitative metoder er især fremtrædende på professionshøjskolerne. Andelen af forskere, der overvejende samarbejder med praktikere, er markant højere på professionshøjskoler og Evalueringsinstituttet end på universiteterne. Flest forskere på professionshøjskolerne angiver at arbejde primært ud fra en anvendelsesorienteret interesse (68 %), mod 33 % af forskerne på universiteterne.

- **Forskningsmiljøer:** Forskningsaktiviteterne, i særlig høj grad på de fagdidaktiske temaer, er spredt på mange forskningsmiljøer. Forskerne fordeler sig i kortlægningen på 16 institutioner, nemlig fem universiteter, syv professionshøjskoler, SFI, KORA, Rockwool Fondens Forskningsenhed og EVA. På universiteter og professionshøjskoler er forskerne yderligere fordelt ud på forskellige fakulteter, institutter og centre.
- **Internationalisering:** Det er 79 procent af de adspurgte forskere, der samarbejder med udenlandske forskere. Langt størstedelen af publikationerne udgives på dansk. Kun 13 procent udgives på engelsk, heraf udgives 29 procent af universiteternes publikationer på engelsk og 4 procent af professionshøjskolernes.

Styrelsen for Videregående
Uddannelser

Forum for Koordination af
Uddannelsesforskning

2. Afgivelse af anbefalinger til bedre ressourceudnyttelse

På baggrund af kortlægningen har forummet afgivet ti anbefalinger til hvordan forskningsområdet bedst kan understøttes. Anbefalingerne er henvendt til forskere og udviklingsmedarbejdere, danske forsknings- og uddannelsesinstitutioner samt ministre og politikere. Anbefalingerne blev offentliggjort i november 2014.

De ti anbefalinger er:

Forskningstemaer

1. Der er i Danmark behov for en styrket forskningsindsats inden for:
 - Fagdidaktik i alle folkeskolens undervisningsfag
 - Specialundervisning og inklusion
 - Undervisnings- og læringsstrategier
 - Forskning i at mindske den negative betydning af social baggrund
 - Folkeskolereformen og følgeforskning i relation til reformens elementerDet er vigtigt, at elevperspektivet medtænkes under alle forskningstemaer, herunder hvilken betydning elevernes trivsel har for læring.

Omfang og finansiering

2. Der er behov for større og målrettede satsninger for at understøtte en solid og sammenhængende forskningsindsats på centrale områder, der gives som strategiske bevillinger.
3. Der er fortsat et stort behov for bevillinger, som er initieret af aftagere og derfor målrettet konkrete og aktuelle udfordringer.

Forskningsdesign

4. Flere forskningsdesigns skal have en mere handlingsorienteret karakter. Forskning bør i videre omfang bygge på en kombination af kvantitative og kvalitative metoder og styrke relationen til praksis. Der er behov for at udvikle forskellige metoder og redskaber til at håndtere folkeskolens udfordringer, som lærere og pædagoger kan bruge i hverdagen. Flere forskningsdesigns skal allerede fra start indtænke formidling og dialog med praksis.
5. Der er behov for mere kvantitativ forskning med relevans for praksis.

Samarbejde og faglig specialisering

6. Der er behov for en specialisering og arbejdsdeling af forskningsindsatsen for at øge kvaliteten af forskningen. Med henblik på at samle kræfterne og styrke samarbejdet kan det ske ved, at:
 - institutionerne i koordineret samspil styrker specialiseringen af de enkelte forskningsmiljøer.
 - der etableres en overordnet ramme for arbejdsdelingen og gennemføres en løbende og systematisk koordinering mellem forskningsinstitutionerne, evt. i regi af forummet eller i institutionelt regi.
 - forskningsmiljøer bør dele data for at mindske belastningen af de undersøgte institutioner, herunder folkeskoler.
 - videnudveksling mellem fagdidaktiske såvel som andre faglige miljøer understøttes, fx via årlige møder, netværk eller fagkonferencer.

Styrelsen for Videregående
Uddannelser

Forum for Koordination af
Uddannelsesforskning

Incitamentsstrukturer

7. Forskningsråd og -fonde bør prioritere forskningsmidler til anvendelsesorienteret og praksisnær forskning samt til forskningssamarbejder og -konstellationer på tværs af professionshøjskoler, universiteter og øvrige forskningsinstitutioner. Dette kan udformes som et supplerende bevilningskriterium.
8. Der er brug for en ny type incitament i forhold til publiceringer, som honorerer dansk litteratur, der formidler til praktikere. Forummet foreslår, at institutionerne etablerer et fælles pointsystem for formidling til praktikere.

Internationalisering

9. Dansk forskning skal trække mere på udenlandsk forskning inden for områder, hvor der er fælles udfordringer, samt videreudvikle de internationale samarbejdsrelationer, herunder inden for Norden.
10. Mere forskningslitteratur bør udgives på engelsk for at fremme international publicering og vurdering af danske forskningsbidrag.

Som opfølgning på anbefalingerne vil forummet blandt andet se på, hvordan man kan styrke koordinationen mellem de spredte forskningsmiljøer. Derudover forventes ministeriet og uddannelsesinstitutionerne at følge op på anbefalingerne i 2015. Anbefalingerne vil derfor blive taget op på møder mellem ministeriet og de videregående uddannelsers rektorer i løbet af 2015.

Forventninger til 2015

Forummet har i oktober 2014 gangsat en analyse af videnspredningen fra forskning til praksis i undervisningen.

Analysen gennemføres af Rambøll for Uddannelsesministeriet og Undervisningsministeriet. Der lægges op til et tredelt undersøgelsesdesign, som hver bygger på særskilte metoder og datakilder:

1. Producent- og distributionsanalyse
2. Bruger- og anvendelsesanalyse
3. Videnflowanalyse

Samlet giver de tre analyser et 360-graders perspektiv på uddannelsesforskningens bevægelse fra producent til klasseværelset.

Videnspredningsanalysen forventes offentliggjort i september 2015. Forummet planlægger at udarbejde en række anbefalinger på baggrund af analysen, når resultaterne foreligger.

Forummet vil endvidere i løbet af foråret diskutere, hvilke nye emneområder og aktiviteter, som forummet kan påbegynde arbejdet med i efteråret 2015. Forummet er i øjeblikket i gang med at undersøge, hvordan forummet kan bidrage til at styrke koordinationen mellem de faglige miljøer inden for grundskoleforskningen.

Styrelsen for Videregående
Uddannelser

Forum for Koordination af
Uddannelsesforskning